

km
3.90

2

Folkvinnan
insamlade i

Fulltöfla sn
Torshov sn.

Frorta kö
Bjäre kö

år 1921.

Ky. a. B. 24¹⁰

Varulv.

Den hinna som ett följ
legat i, kallades "Fölakamm".
Omedelbart efter det att följ
fötts, skulle denna hinna spä-
nas ut mellan ett par stakar.
Genom denna skulle havande
kvinnor krypa - helst medan
den var alldeles färsk - för
att få lätt barnsäng; dessutom
skulle de bli friska omedel-
bart. Hur många kvinnor
som helst kunde i följd kry-
pa igenom. Detta kunde ske
vid vilken tid som helst
på dygnet.

Blev det så en pojke,
kunde han uppträda som
varulv. Blev det en flicka,
kunde hon visa sig som ma-
ra.

En person, som hette Ägren

2

och bodde i Gullåkra, mötte
en gång en varulv. Denne mor-
rade och gick förbi, visade sig
itsken, vändes om och följde
honon ett stycke men hörde
honon icke. Ty det är att mär-
ka, att en varulv icke rö-
manliga, individer.

En tid senare var Ågren
i Bösarp. Han skulle vid ett
tillfälle gå till en gård för
att hämta en havande kvinna
(fru), som skulle hem. En var-
ulv kommer efter. Ågren mär-
ker detta och går strax bakom
denne kvinna för att så kom-
ma smellan henne och varulven.
Härigenom blev hon räddad.

Varulven går till väga
på följande sätt: Han måste först
piva av alla kläderna på en
kvinna, sedan sliter han
prunder henne. Sin hans avsikt

3.

är att komma åt barnet och
piva ut det ur moderlivet.
Sedan sliter han prunder fostret
för att komma till hjärtat
och suga in hjärteblodet. Efter
detta upphör varulven att vara
varulv mer.

Ågren berättar om
en man, som med hjälp av
sin hustru åkte in i säd. Rätt
vad det var kände han på sig,
att han skulle bli varulv. Han
sade då till sin hustru, som var
havande och stod i sädessläset,
att hon skulle ta tjugan, som
han nu räkte henne. Med
dess skapt skulle hon från
lässet slå omkring sig men
fick prunder inga fjärhållanden.
Sticka med tjugan; ej heller
hoppa ned från lässet.
Självspringer han bort bakom

4.

en pådöskskyl. Här kastar han
av sig sina kläder, tar sen på
sig varulvjakten och kommer
tillbaka till lasset. Han försöker
på alla sätt att riva ner hen-
ne (hustrun) för att slita sönder
henne. Hon slår oavbrutet med
tungan och lyckas därvid värja
sig. Efter att förgäves ha föt-
söket skyndar hon tillbaka kastar
varulvjakten av och tar kläder-
na på sig. Han går sen till
lasset och fortsätter med arbe-
tet. Hustrun frågar honom då
om han var varulv. Ja, sä-
ger han. Han var således med-
veten om det. Händelsen skedde
mitt på dagen.

Ruders Ågren, bördig från
Staffanstorps.

Mara.

Maran kommer in
genom ett hål. Den, hon besö-
ker, känner en gräsig ångest.
Det är under natten. Ligger två
i en säng, och den ena av dessa
eller någon annan är vakna och
ser maran, så kan denne per-
son läsa henne inne. Han sätter
hå en plugg i det hål, som
hon kommit genom. Således är
det henne omöjligt att komma
ut igen, enda hon ju måste
ut samma väg, hon kommit
in. Hon förvandlas därför
till en människa. Man kän-
ner så igen, vem det är.
Den mara kan gå mycket långt
bort från sitt hem.

Ruders Ågren, bördig
från Staffanstorps.

6.

Slakt

Man hade en bestämd person, som skulle komma och slakta. Han fick betalning för varje gång. Hade man ett djur som dött av sig självt, fläddes det. Köttet gräddes i ugn och huden lämnades till garvaren. Just då man stack ner djuret, fick en karande kvinna inte vara med. Föstrut kunde då lätt få något lyte eller någon sjukdom. Däremot kunde hon delta, sedan djuret var slaktat. Helst skulle hon inte höra djuret ge något skrik ifrån sig. Vid slakt fick man inte ömka sig över djuret, ty då var det svårare för det att dö.

Det som kastades bort vid slakt — fanns det en hund,

ej ortsbestämde

kunde han ju få det — var bl. a. "grishammen" d. v. s. den hinna, hos suggan, som grissarna legat i, samt små, små fjälster. Blodet använde man till mat i form av blodkaka, blodpudding och blodkorv. Av gäsblood koktes soppa. Vingarna koktes med i soppan, men sidorna kökades. Av svinborsten gjorde man borstar. Fägel användes till stoppning. Hornen användes dels till hängare, dels så, att man gjorde skedar av dem. Blåsar blåstes upp och blev lekstak. Gallan hängdes upp, till torkning och användes som läkemedel.

Slaktgillen förekommo. Man hade i matväg sprit, köttbullar, stekt fläsk och bruna böror o. s. v.

7.

2

8.

Slaktaren fick största
ändan på blodkorven och ^{den}skal-
lades "Slaktarens korv". Blod-
korven koktes ej samma dag, som
slakten ägt rum. Det finnes
28 ben i svinfoten. Mellan tårna
finnes en fistel som är oduglig
till mat och därför kastas
bort. Fyll mästen slaktas gris,
till jul gris.

Dagen före julafton kallas
"Jopparedan". Man lägger bröd
på ett pannjäm, skummar av
det feta i den gryta, som man
kokar sogel i, och detta öres
brödet.

Pengar.

I början på året ger man
inte gärna ut pengar. Man
tror nämligen då, att man kom-
mer att ha utgifter hela året.

9

Att drömma om pengar, nämligen
silver och sedlar ej koppar,
skall ha tur med sig. Satsas
gäller om man i drömmen ser
pengar.

Tid bröllop lade gästerna
pengar i form av brudskänk
i en terin på bordet.

Tid barnbop lades "vaggi-
pengen" ner till barnet i vag-
gan.

Kitade pengar bär man
helst på sig.

Kloka.

Mor Friberg hade blivit
stucken av en tjuga i handen.
Hela armen svullnade upp. Hon
blev sjuk och orkade knappast
gå. Hon sökte en klok gumma
i Strölska, Hanna Sköld. Hon

10.

Strök hennes arm nerifrån och upp, d. v. s. från handen mot axeln. Hela tiden mumlade hon för sig själv. Vid ett tillfälle sa de hon: "Gå detta onda bort!" Vidare fick Mor Friberg en salva, som hon själv skulle smörja på. Utom det, att den kloka hade mottagningar i sitt hem, för hon även omkring till den som behövde henne. Vid ett tillfälle ordinerade hon till en sjuk bonde något, som han skulle baka sig i. Hennes klokskap gick ej i arv. Hon menade sig vara förständig och kunnig i sitt yrke. Mor Friberg ansåg, att det var onda makter denna kloka gumma hade att göra. Hon var emellertid väl ansedd på ort och ställe. Mor Friberg blev helt återställd i armen.

Diagnos. De sjuka själv fick

säga, var de hade ont, däråtlas ordinerade hon. exempelvis salva, massage, strykning, kraupknutor, pökelse. Hon gav muntligt besked. - Kraupknutor, som knötes mellan fingrarna, bestodo av garn. En sådan kraupknuta bands så, att själva knutarna kom att ligga på det kraupaktiga stället.

Denna kloka gumma var klädd i vardagsdräkt och ej något särskilt utstökad. Hon betaltes med pengar och söktes både för yttre och inre åkommor. Hon behandlade endast människor. Ibland kunde hon misslyckas, var ej svår att utgränska. Omriden reste hon till Amerika, men har flera släktingar kvar här.
Maria Friberg, Långby

11

Det finnes en fru Rosen-
dahl i Östraaby, som än idag botas
för "Engelska sjukan". Hennes ordine-
rar en slags smörja, droppar
pulver och maltbad. Varje mor-
gon under 9 dagar på sträck
skall den sjuke taga 9 droppar.
Under samma tid tages varje
middag en knivsnedd pulver i
en äggula och varje kväll smör-
jes alla lederna med salvan.
Den tionde dagen skall den sjuke
bada i maltbad. Detta tillbre-
ds så, att man tager 3 kg malt till
lagom vatten. De fyra följande
därna ska vara uteslagna från
från behandling. Sen börjar
samma kur på nytt och fort-
går tills den sjuke blivit
skrift "Engelska sjukan".

Fru Håkberg, Långaborg

Julseder.

Slaket, bak, brygg, ljus-
stöp etc. skulle vara midnästör-
kat före julafton.

På golvet strödde man
sand och sne. Särskilt möjligt
skulle man ha snar utanför
dörrarna, en på var sin sida
ingången. På kvällen var inne,
skulades alla de som hörde ku-
pet till. Man började julehelgen
med att läsa mycket Guds ord,
läsa eller sjunga några psalmer
samt bedja. Sedan började målt-
tiden, först smör och bröd sedan
fiske och gröt. Då alla voro
mätta och glada, och man ta-
git av bordet, breddes ut halan
på golvet, — tröskad länghalm.
I denna låg man och hade roligt.
Halmen på golvet skulle föra
tanken tillbaka på Kristi födelse.

Han föddes ju på strå i ett stall.

Man använde helst hemma-gjorda Gys. Man satte dem i massingstakar och ställde dessa två och två i varje fönster. De tändes vid mörkets inbrott samt tidigt juldagsmorgon.

Halmen, som breddes ut på golvet, bars ut efter en stund. Den grändes ej.

Man pätte en såderkärve i ett träd, helst utanför ingången. Man ville med detta, att även fåglarna skulle känna, att det var jul.

En bunke kratt användes på vissa ställen till julbrasan.

Julbordet kunde man låta stå dukat hela helgen. Den dagliga kosten var fisk och gröt. Man kände inte till matkeln i gröten.

Man bakade både surt och sött bröd. Till detta hade man vatten, mjöl, kummin, pressjäst eller drickjäst och salt. Bröden voro "tringa" och långa; 10 à 12 skålpunk vardera.

I stället för jäst använde man också "sure", som tas av deg. Man pullar den i lite salt och gömmer den till nästa bake. Då rör man ut den i ljummet vatten och har den som jäst till degen.

Äpplen och nötter hade man i första hand till att roa sig med. Sen åt man upp dem. Man brukade hälsa på nyårsniet, "Lycka till en god förtjänst" etc. Humandag jul red man stappan och åt man kom bjöd, man på kaffe. Till piske pi-sade man varandra med björkris. Stjängossar gingo om-

kring. Gubbar sköttes sig till gum-
mor och tvärlor. Om mönarna
sköt man.

"Udda eller maga, kost
eller paga. Min so luntar i
sköven, min luntar etter. Vil-
ken böj bor den unge?"

Mor Högberg, Lutvigsborg.

Harande kvinna.

Hon får ej skrämmas,
och ej så på något som kan göra
henne förskräckt. Ty då kunde hon
bl. a. låta få slag!

Att spinna kunde hon
få lov men under inga förhål-
landen väva. Hennes man bör
alltid vara hemma, då det lider
mot den tid, att barnet skall fö-
das. Detta för att hon skall få lugn
och fröst.

Missfall kunde förse-
kas bl. a. därav, att den harande

kvinnan tog för hätt i arbete.

Bevärfande en ogift harande
kvinna, skulle hon varnas för syn-
den och dess kemiska följder.

den, som höll barnet, nämligen
gubben, skulle läsa över
detta, innan hon lämnade det åt
prästen. Barnen uppkallades efter
levande personer, i första hand
fick det namn efter föräldrarna.
Var det så, att barnet gav hals
bra, så såg man därunder testben
till, att det kom att bli en god
sångare.

Det var en inpräglad sed-
vänja, att barnen skulle sova i
kopstassen.

I allmänhet fick barnen ha
bröstit till 1 å 1½ år - ja stam-
tom ända till 2 år -.

Då barnet var 13 å 14 måna-
der gammalt, fick det kläder.
Barnet fick för mer än om

Gjälv lära sig att gå, endast i nöd.
 Han räddes en hjälpsam hand.
 Mrs Högberg, 78 år, Ludvigslag

Pölsespråtsaren.

Pölsespråtsaren var en muskelartad, röd, 2 dm. lång.

Den fanns endast hos gusen.

Man tog den och lade den på blodkoren vid kokning för att den ej skulle spricka.

Mrs Friberg, 86 år, Ludvigslag

Födelsmärken.

ett barn, som fått födelsmärke, skulle man lägga i en kista. Det skulle ske tidigt på morgnen. Den som bar barnet till kistan, fick ej säga något under hela tiden. Handlingen pågick. Barnet fick ej ha några kläder på sig. Kistelocket lades sen över-

dock på att det blev luftventilation.

450.

Skiver.

ett barn, som fått skiver — skiver är något liknande Engelska Sjukan — skulle skäras på bröstet. Man skar ett kors i själva bröstfördjupningen. Det blod, som fanns, skulle man låta dropa på på en grov brödbit. För det en flicka, som hade skiver, skulle brödet ges åt en kanhund; var det en gosse åt en honhund. På detta sätt skulle barnet botas från skiver.

ett annat sätt att bota från skiver är, att man plockar 9 slags olika örter 9 mornar i rad. Dessa kokas och man ger barnet av vätskan att dricka. Vindern, som i regel skitte om detta

fick ej lov att tala med någon, då hon plöskade och kokte örti. Na samt gav barnet att dricka, så skulle barnet bli friskt. När

ett tredje sätt var, att komma till den, som skulle bota, så att man den första veckan kom på torsdagen, andra veckan på fredagen och tredje veckan på lördagen. Alla barnets leder skulle mätas med vanligt band. För varje mätt slogs en knut på bandet. Av alla barnets naglar d. v. s. naglarna på fingrarna och tårna, klipptes eller blets ett stycke samt en tuss här i nacken och en tuss här vid varje sida hos barnet i närheten av tinningarna. Allt detta tillrämmans brändes på ett fat. Av den aska, som blev, gav man barnet något litet varje gång. Ty det hela upprepades vid varje besök. Det som blev över

för varje gång av askan och tändstickor grärde man ner. Tugen fick lov att veta plätten för nergärningen. Detta sätt att bota var botemedel mot "målskever" d. v. s. om modern innan barnet föts blivit mättat till kläder.

ett fjärde sätt var att låta barnet krypa genom en garnhäva. Så har en kvinna i Höjestorp nära Maricholm ofta botat barn från skaver.

Fru Lyttherström,
Fru Åkesson, Höör.

Lytter.

Om ett barn skriker regelbundet under någon bestämd tid på dygnet, säges detta kunna avhjälpas, men förutsättningen är då, att barnet har bröstet. När barnet diar och i det ögon-

blick, då det skall till att skrika, då skall någon skrämma modern. Hårdt lär då barnet upphöra att skrika. Man ansåg nämligen, att barnet fått svannämnda lyte därigenom att modern blivit skrämd, då hon var bärande och just vid den tid, då barnet brukade skrika.

Naveln — då den faller av ett barn något som plägar ske då det är ungefär fem år skall denna brännas upp. Under tiden naveln brinner får fadern icke lov att kasta sitt vatten. In då kommer barnet att klunga i sängen och göra det även sen ~~sen~~ som vuxen. Märkvärdigt är, att fadern så gott som alltid brukade känna detta behov just då, varför han skulle vana att vänta en stund. Pådant

förekommer ju än idag. Fader Far — något före det att ett barn skulle födas, gick barnmostran — jordegumma — runt omkring ett bord och läste Fader Far bakläuges tre gånger.

Nils Styllerstöm, ^{hög.} ~~hög.~~ ^{hög.}
Teta sin make eller make.

Då man gick till Sängs midsommarafton, skulle man ta en "spezerill". Denne skulle man äta med hull och kär och huvudet först. Under det man åt, fick man ej säga något. Den man så brände om och som man såg i sömnen, blev ens make eller make. Far det så att man fick mjölk av honom (henne) blev man rik, svagdricka medelmättigt rik och vatten fattig.

I stället för en spezerill

kunde man ta ett ägg. Detta skulle kokas så hårt att gulan kunde tas av och dess plats fyllas med salt.

Man kunde också få veta det genom kärleksörter. Man tog två kärleksörter och satte på en ljälke. Dessa skulle föreställa en manlig och en kvinnlig individ. Om de nu väkte mot varann, så fick man den man tyckte om; annars ej.

Om någon var svartsjukt på ett älskanke par, så kunde den svartsjuke söka få tag i lite av den grus, som fästmannen trampat på. Han skulle sen bjuda henne på kaffe och lägga lite av denna grus i detta. Därefter skulle hennes hälsö till fästmannen upphöra.

En Skerson, En Kyllerstim
Hörr

Julseder. Före Lillejulafton skulle man ha gjort rent överallt; värvningen undanstökad. Vårken hade man till kläder, vadmal till kostymer; Allt slags bröd, som behövdes under julhelgen, skulle vara bakat; dricka och öl bryggat, samt grisen slaktad.

Vår och spinnrock flyttades ut under helgen och kom in först dagen efter trettondedagen. I synspinning av hurna och ylle skulle vara färdigt även det.

Ett lass fin, vit, ren sand fick icke lov att saknas. Gärna körde man hem tång också, som lades som götsel på jorden. Efter att ha skurat golven riktigt rena, sandade och enade man dem. Till det som aldrig fick glömmas före jul, hörde gussstöpning. Detta

att stöpa gus gick till på olika sätt. Det allmänaste var följande.

Man ställde en avlång fjärding mellan två stolar. På dessa lades två stänger så, att de ligo över fjärdingen och med ett mellanrum av 8 å 10 tum. Tvårs över dessa lade man gusspetor, den gusen skulle komma att hänga på. Till veckor snodde man bomullsgarn. Varje sådan ^{snodd} ~~vecka~~ hängdes över en speta och flätades sedan samman och hänga ned mot fjärdingen. Man kunde ha 6 å 8 veckor på varje speta och en 20 å 25 spetar på stängerna. I fjärdingen kallade man först koket vatten. Därefter lades talgen i, vilken ~~smälte~~ ^{smälte} i vattnet. Sen talgen smält doppade man ner varje spetarna en efter en. Man höll på

tills man fick den önskat tjockleken på gusen.

Tid ett slags gussstöpning hade man bleckformar, dessa voro 12-15 tum långa och höga. Bredden ungefär 1 å 2 tum. I botten på bleckformen fanns det så många hål som det kunde bli antal gus. Efter att ha satt fast veckarna, som nedtills fästes i dessa hål, fyllde man bleckformen med talg. När denna stelnat tog man upp gusen.

Trearmade gus gjordes så, att man hängde tre veckor i en speta och hade mellan varje vecka ett visst mellanrum, men nedifrån och upp snodde man dem samman till halva längden. Sen doppades en sådan speta i den smälta talgen, ända till dess man fått det så

28. Gockt man ville ha det.

Julbak.

Sitt jul baktes grovt, fint, sursöta och vörtbröd.

Sitt vörtbröd använde man blandning av rågmjöl och vetemjöl, som smattes i deg i vört. Dessa lade man dessfröinnan koket upp med socker eller sirap och pomeransskal och dylikt. Bröden baktes såväl runda som avlånga och vägde 1 a 2 kg.

Karaktäristiskt för julen var "Skånska Limpor". Dessa baktes på följande sätt.

Den första dagen kokte man vittvet, förde mjöl i vål och på kvällen arbetades degen. På morgonen nästa dag samt om kvällen arbetades den på nytt. Först på tredje dagen

29. älte man degen och bakade brödet. Testorna voro runda och vägde vanligtvis 2 kg, somliga intill 18 skilgmsd. De som voro så stora, till jul att brödet räckte ända till påske. De vackraste kakorna gömde man på, för den händelse det skulle bli ett oväntat kalas då dessa skulle användas.

Dessutom baktes vörtbröd, pepparkakor samt andra fina kakor; dessutom runda och avlånga skorpor.

Av ett par skåppor mjöl baktes ett slags särskilt grovt bröd till tiggare. Man plögade nämligen alltid 9/1 varje tiggare ett bröd och ett mindre glas.

Julafton.

Helgen ingick vid mid. dagstid till julafton.

Julbordet var stort och långt, dukades vid "meaftan". Platsernas antal skulle vara maka ejukka vid bordet — detta ej blott vid jul utan alla stora högtider. — ty man mente, att annars någon olycka skulle inträffa exempelvis dödsfall.

Först på eftermiddagen drack man kaffe. Något senare åt man sogel, "påsagröt". Denna var kokt i en linnepåse och av korngrön och flöt i sogelspad. När den var färdig togs den ur påsen och sattes på bordet. Det överblivna stektes sen och boppades i dricka och mjölk till samman — dricksblandning.

Själva julaften drack man också då först kaffe.

Till kväll hade man fisk och potatis, stek, gröt med "mandel" i och munkar, piskgrönska samt julost. Sen alla voro mätta, läste husefadern i bibeln, gjorde några förklaringar. Kunde man, så sjöngs julepsalmer, annars läste han även dem.

Sedan breddade man julahalm på golvet. Den utgjordes av råghalm. Det skulle väl påminna om Jesu födelse i ett stall. Man låg på julhalmen och roade sig med jullekar. När man så kallat på en stund, bar man ut halmen. Den bevarades ej.

Julaften var en utklädd som jultomte, särskilda med horn i pannan.

Juldagsmorgon drack

man kaffe före det man gick till kyrkan, vilket skedde vid 4-5 tiden på morgonen. Man komna från kyrkan åt man frukost. Till middag fisk man grönkål med havregryn. Man hackade mjöl i kålen som jämsing; dessutom sovel. På eftermiddagen drack man kaffe och till kväll fisk man smör och bröd och pålägg.

Måndag jul var frukosten ungefärligen lika med juldagens. Till middag däremot hade man smörvad fisk med potatis, samt gröt med "mantel" och mjölk. Kvällvarden var vauzig.

De högtidsdagar under helgen hade man regelbundet kål. Nyårsdagen

och trettondedagen samma mat, nämligen fisk, kål gröt. Man undvek ingen särskild mat.

Kål och gröna bönor samt längkål, vilken både kunde kokas och stekas, hade man i beredskap för fräimande. Till all gröt rimmade man.

Lekar. "Pregte Bissa" — en i Sinder skulle ha bundit för ögonen. På golvet hade man en sandhög, i denna hade man ställt ett Guss. Och detta var tänt. Den som nu hade bundit för ögonen, skulle försöka att med ryggen vända mot Guset och med en käpp mellan bena "prega" till Guset, så att det

släcktes.

Trä och trä i taket bundo för ögonen på varandra, lade sig på golvet och hade var sin handduk och en benut för ena ändan. Med dessa skulle de försöka slå till varandra.

I taket hade man hängt upp fina kronor av kulört popper.

Nötter användes i första hand till lek. Man "nöttrade". Frågor utda eller gjänt. — "Min so junnar i skogen, min me hur många grisar har hon?"

I nästan alla fönster satte man två ljus. Dessa tändes Julafton och tidigt juldagsmorgon, alltid före det man gick till julottan. Man släckte dem, när det

brjände dagas. Om något Gas släcktes av sig självt, innan det var nerbrunnet ansåg man det innebära, att någon i familjen snart komme att dö.

På gården hade man stänger, på vilka man satte upp sädeskävar. Dessa kunde också sättas i träden — alltid nära invid borrhuset.

Kad husdjuren angår, så fingo de i regel mer och godare mat.

Beträffande gästartet, så fick det var och en var sin kaka bröd av varje sort, nämligen grovt sur-sött och sött. Det senare vägde minst. Bröden fingo de ta med sig hem, sälja eller ge bort.

På det stora matbordet

stod på mitten ett träfat
med tre träskålar, den
ena över den andra med
ett gott mellaurum mellan om-
ge skåb. Skålarna voro stö-
ra och till formen som tallri-
kar. De suto fast på en
rund stång, som gick mitt
igenom alla tre och ned-
till var fastgjord på ett
slags träfat. Ett sådant fat
kallades "saltmatofat". På
den nedersta skålen låg sm-
kruudet med äpple i munnen.
På de andra två lades kött,
fläsk och korv. Av det, som
lagts upp på "saltmatofatet",
fick var och en skära och ta
till sig vad han ville ha. Kniv
och gaffel lade man inte på,
utan fick var och en ta sin.
En det var sed, att när man
gick på kalas eller annars

bjudningar, ta kniv och gaffel
till sig — Sked tog man ej
med. När det gällde att äta
gröt, behöfde man den ej, em-
denna skars i bitar och äts
med fingrarna. På juldölet
sparades det aldrig. Churu man
snapsade lite för jämt under
hela lälgen. På då: man åt fisk
och gröt "trattade" man begär-
ligt i sig spirit. Brännvinet
bryggde man i allmänhet själv,
och boppade brödet däri.

Larsel tog man såväl
vid jul som nyår för att se
vad det kommande året skulle
bära i sitt sköte. Tid fis-
keläge hade man särskilt in-
tresse för hur fisket och vä-
derleken komme att bli.

Ärsgång är bekant
men icke mer.

Nyårsmyt — då sjöngs

nyårspsalmer. då det var klart, så månen lyfte fram, tittade man på den, under tiden man öppnade den psalmbok, man hade i handen. För vinnchallet i den psalm, ögat föll på, kunde man se hur dens liv skulle bli det kommande året, vilken man tänkt på, när man såg på månen — d. v. s. om han skulle gå glädje eller sorg.

Tid fastlagstid pågick man risa varandra i akt och mening, att man skulle bli snäll; björkis användes.

Spökehistorier.

Under hela jan-
len berättade man gärna om
spöken, tomtar, troll maror,
varulvar.

Fru Paulina Johansson
mor hade rest till Lands-

krona. Hennes barn skulle under
tiden vara hos mormodern.
Alla tre barnen putto och
lekta på golvet, mormor
själv satte och spann, — var
mycket gudfruktig och hade all-

tid en gammal bönebok
vid sin sida. Rätt vad det
var fingo barnen. Se en man
som stått sig utanför fönst-
ret. De skrek till mor-
mor: "Släpp in mannen! Det
skulle va poligt, om han kom
in." Mormor tittade lång-
samt mot fönstret, tog sen
fram sin bönebok, slog upp
den och läste något därur.
Sen vände hon sig mot
fönstret igen och sa: "Gå
bort och lägg dig och sät
märke där du är, så skall
du imorgon komma i kris-
ten jord." Bynen försvann.

Hästa dag gick mormor tillsammans med fjärkingsmannen i byn ned till stranden. Då de set omkring en stund, fingo de syn på en kappsom stod nedstucken i tungen. Mormor fick genast klart för sig, att här måste den mannen vara. Mycket rikligt låg han där. Han var klädd som han syns i fönstret — bl. a. i smälänningsträskor. De togo upp honom, hjälptes åt att bära honom till Karups kyrkogård, där han begravs.

Med denna syn, att karlen visat sig utanför fönstret, ville man förstå, att han önskade komma i kristen jord.

Man brukade aldrig göra något för att skydda sig

mot spöken.

Lut — då gick man utklädd som "neptunapigan", för omkring och dansade med alla på varje ställe. Överallt skulle det bjudas på dessa neptunapigan, vilket gjorde, att de överändels voro "smekfulla" om kvällen.

Grutnatten — några hade då klätt ut sig och skulle spela rollen av de tre vise männen. De hade ett barn med sig, vilket skulle föreställa Jesus-barnet. Sjungande gingo de sin väg fram. Orden lodo:

"Herodes är kommen för att mörda!
Skynda, skynda härifrån."

Med hela upptäget avsåg

man blott detta, att bli kunden på mat och förfärdningar, samt få så många jängar som möjligt.

Under julen skickades skämtsamma presenter, exempelvis vedtrå, dockor, grätor, gjorda av potatis, vispar, förfärdigade av småpinnar.

En mölledräng, som var mycket glad för mjölgrot, hade gett en flicka en levande fågel i en ask. Honom spelade man sedan ett spel igen. Man gjorde en docka, en visp och en gröta av en potatis, lade in det i ett paket och skickade honom det.

Utånga hade man skrivit:

"Jag kommer här en liten Ljånsteflicka. Jag liten är"

men likväl min plikt uppfyller. Jag vispen har och grötan klar, blott du nu mjölet har."

Man brukade också kasta eller bära in presenter. Husets folk satte efter den som kastat in dem för att få tag i honom och ha honom som gäst under julen.

Utånga gärdarna sköt man in helgen. Fjettorude dag jul d. v. s. Knut, då kördes julen ut.

Stund jullekar märktes olika slags pantlekar.

En var sådan, att man skulle gå och ställa sig vid en dörr med avsikt att vänta mot dörren. Pannan skulle man gnida upp och ner mot dörren. Andra skulle sedan ställa sig bakom -

-- Sen skulle den som
stod vid dörren ha så många
kyssar som han hade per-
soner bakom sig. Självt skul-
le han utse den flicka, som
skulle ge honom den alla.

Fria på narri.

Det gick så till,
att pojkar och flickor voro
i var sin rum. Pojkarna
kommo sinsemellan överens
om, vilken flicka var och en
av dem skulle ha. Därefter fingo
flickorna komma in till ge-
rarna och varje flicka skul-
le falla på knä för den poj-
ke, hon trodde valde henne.
Så gräffade hon på pått, fick
hon stanna inne, annars fick
hon gå ut och in till lys-
kan stod henne bi.

Brygga dricka - man köpte
malt, malde och syftade det.
Med det senare fristod man
att slå kallt vatten på
maltet i ett kar, så att det
blev fuktigt. Sen höjde
man läckan över och det
fick stå så under natten.
Dagen därpå kokte man
vatten och hällde på. Det
var på morgonen. På fördas
det om för att ej rurna.
I ett annat kar la-
des skallad kalur och curis-
- rösten -. Allt som fanns i
det föra karet, öste man nu
över i detta. Efter att ha lä-
tit det stå något, lät man
det rinna av i ett tredje
kar. Socker, sviskon och po-
meranskal koktes samman
och hällades i.

Barnsäng.

Man ansåg, att lättare barnsäng kunde fås genom att den havande kröp genom en fölakammr. På två stakar spände man ut den hinna, som ett fjöl varit onslutet av. Genom denna skulle hon krypa. Hinnan måste spännas ut gånst, ty torkade den innan, kunde den ej användas. Den skulle helst genomkrypas, medan den var färsk. Flera kvinnor kunde använda samma.

Blev en havande kvinna skräm, skulle hon taga sig i ryggen med händerna, aldrig i ansiktet, emär det då lätt kunde hända, att det, som orsakat hennes

skrämsel kom att avtecknas där. Ej heller fick hon lo att dricka kallt vatten.

"Studaännen." — en slennigt, farmliknande djur, som finns i vatten. Då Pauline Steffansson en gång varit ute och fiskat, kommit i land och stoppade fisken av nätet, påkade han, då han skulle kasta "studaännen" bort, träffa en havande kvinna i huvudet. När barnet fötts, hade det början till studaännen på hjässan. Det var liksom en knutformig upphöjning, som det ständigt flöt ur.

Då barnet en gång diade — det var ungefär ett halft år gammalt —

kom fru Johansson in i rummet. Hon hade då med sig en "studsänne". Deuna kastade hon mot det bröst barnet diade. Modern visste ingenting om det och blev mycket förskräckt. Men kramade fru Johansson något vatten ur "studsännen" och lät några droppar rinna på det bröst hos modern, barnet diade, så att detta fick något av det vattnet. i sig. Men tog hon några droppar, och gned mot märket i barnets huvud. Detsamma gjorda fisken gned hon mot märket. På tredje dagen blev barnet helt vitt detta sitt lyte.

För lyten var barnet föst. Det mest motvilligt under första femte och sista månaden.

Modern fick ej dricka ur någon flaska; barnet blev då drunkare.

Modern fick ej heller gå över en haluviska. Man ansåg då att barnet fick mask i viskevis.

Inträffade det likväl att barnet fick mask. Då tiggde modern mjölk av några antal kvinnor. Med deuna skurade hon fyra hörnor av ett bord. Men fick barnet av deuna mjölk och blev så fri från masken.

Fantig mat fick hon äta och utföra vanligt.

arbete.

Var hon borta fick hon ej ta något, exempelvis frukost, utan att vara bjuden. Barnet ansågs då komma att snatta - mot sin vilja.

Ogift kvinna, som var havande, föraktades djupt.

Det var sed att, om den som snattat, erlappades, skulle stå i kyrkan och prästen där inför allt folk strängeligen förmana henne. Detta var att skrif-
tas.

En havande kvinna som hade svårt att bli förlöst - för hennes påskning skickade man efter en

viss gumma. Den havande kvinnan låg i sängen, den andra faller på knä invid, lägger ^{händerna} på den andras knä och säger, att hon skilt vissa djur - någon pradda eller frö - och slutade med: "Nu i Guds namn snart förlöst."

Förlossningen skedde inom en kvart.

Såväl före som under och genast efter förlossningen skulle mannen alltid vara hemma.

Efterbörd och navelsträng skulle man alltid bränna upp.

Segerhuvu - barnet har en mössa av tunnt skinn

öfver hela kumundet, då det födes; Soudliga kunna ha Segerhuvu öfver hela krogen. Den kan bevaras. Barn, födda med Segerhuvu, dödes ha tur med sig i livet.

Missfall - kan förorsakas genom lyftning och för mycket och strängt arbete.

Går en karande kvinna öfver sin tid skall hon gå till ett föd. Med sig skall hon ha kö i sitt förkläde och låta fölet äta detta därur.

Opfullgånget foster, vid missfall, begrav man.
En karande kvinna,

som döre före det att förlöst. Mångtiden är inne, hos henne lägger man i kistan, linne till barnet. Skade man glömt detta, gick hon igen.

Så berättas om en, som visade sig för sin systerdötter. Deuna skötte hemmet för hennes man. Systerdöttern gick ut på kyrkogården och grävde ner linne till barnet. Därefter visade modern sig aldrig mer.

Quara - en feminin varelse, som om natten kommer till en person, lägger sig på hans bröst och håller på att kräva honom. Hon kommer in genom något hål t. ex. nyckelhål, springa i en vägg. Kan

man finna vilket hål, hon kommit in genom, stoppa till det, så kan hon icke komma ut utan förvandlas till människa. Är hon förut bekant, känner man igen henne.

Varulv.

En mandig individ som på tre ben och i djmskepnad kommer till en kvinna, som är i ett sådelsess och river sönder hennes kjol. Hon tänker på en viss person, kallar honom vid namn och skriker: "Gå bort med dig!"

I samma stund förvandlas varulven till just denne person. Detta endast därför att personen i fråga hade blivit varulv.

En man, som varje natt plågades av en mara, hade någon, som vakade vid hans säng. Just då maran kom in genom nyckelhålet såg han henne. Han skyndade på och satte en kork i detta. Maran kunde inte komma ut. Hon förvandlades genast till en kvinna, som var klädd i linnet endast och genast igenkändes. Detta har hänt i Malmo.

Modern säges vara skuld till maran och varulven.

Spökehistorier.

I Forckow har följande händelser inträffat.

En barnflicka som
var hos en familj Romare, vil-
ken ägde en större gård,
sade till ~~ägaren~~ arrenda-
torn: "Gå med mig ut. Jag
är så mörkerblind." Hon frå-
gade vad klockan kunde vara.
Hustrun svarar; "Halv tre un-
gefär." — Barnflickan gick
ut men kom strax in igen.
Fru Johanson sade, det hörs
som om där gick ned nå-
gon vid gaveln. Hon satte
med det samma till sin man
och barnflickan att, de
kunde gå ut i stallet
och titta efter vad där
var, ty även därifrån hör-
des ett tydligt larm. Man
tittade på klockan. Den
var tolv i stället för
halv tre. Man gick ut
och såg efter men inget

var sig hördes eller syntes
i stallet. Täl inkomna,
hördes det som om en vagn
kom körande in på gården.
Hennes man låtsade som
om han ingenting hörde.
"Hör Du då inte Andreas!"
— "Så lilla nämligen hen-
nes man —" hur hästarna
stampa och skrapa med
hovarna." — "Det är ingenting
att fråga efter. Blev Du
bara liggande!" Ty han
visste, att det var vid den
na tid, som det brukade
spöka. I ett nu hörde
man husken springa upp-
för trappan och slå tre
kraftiga slag på dörren.
Pigan blev rädd och skall
genom köket springa in
till dem. I köket lykte
hon sig se ett luttet djur,

Som gick i riktning mot
den örr, som ledde äga-
rens eget rum, nämligen
Romare.

En annan natt kom
mer en skjuts på den
väg, som leder förbi går-
den. Hästarna stanna och
vilja icke gå vidare. Kus-
ken försöker men förgäves.
Han tittar åt sidan och
tycker hela gården står i
ljusan låga. Utan att veta
ordet av går han tre re-
jilar, ser sig omkring
men ingen synes. Går
ner och spänner hästar-
na ifrån och tog så hem-
igen. Han blir strax sjuk
och icke länge därefter
dör han.

En barnsängskvinna
gick ej ut före kyrk-
tagningen. Om hon kom in
på ett ställe, tog man nå-
got käll, som fanns till
handa och slog henne med
i bakdelen. En annars kom
man att slå sönder så myg-
ket som kunde slås i söcker
i huset.

När modern kom
hem efter kyrktagningen skul-
le hon lägga av sig ytterklä-
derna, som jämte boken skulle
läggas på barnet.

Barnsängsgröt — det var
risgröt, pannkakor till barn-
föderskan.

Barnet badades strax
efter födelsen. Pabrattnet slops

i samma lära, som man
gjort för blodet från modern-
de första jorton barna.
Minst en gång i veckan skul-
le barnet baskas. Vattuet skul-
le vara gummigt.

Barnets kläder fick ej
hänga ute efter det sol gått
ner.

Slog man ut blodet från
modern på marken och nå-
got gjut händelseris fick nos
på det och kom dit och för-
de blev modern konstlig.

Barnsvepsring — man la-
de en pudra, lister, manteln
blyan och barnet på bordet
Man svepte så barnet och
pöjade upp vid amlarna.
Armarne lades raka längs
sidorna och kindades så fast.

Ingen annan än mo-
dern själv fick första gången
sköta om barnets naglar.
Hon fick då ej skära eller
klippa utan skulle bita
av dem.

Så ofta man tagit
barnet av sängen. skulle
pudran genast läggas över.
Annars fick barnet ingen
ro.

Om man hade varit upp-
satt, så fände det att om en
person kom in, så man såg
och värde, kunde omöjlig-
göra fortsatt väring genom
att blott se på väven och vä-
versten. Man stack stickor
mellan trådarna och trodde,
att man därigenom skulle
kunna låta styrs på dem.

Det misslyckades.

Då en kvinna vid ett tillfälle kom in så gick en 20 å 30 trädar Sönder. Och så skedde för var gång hon kom in. Inget annat var att göra än att lösa upp alla knutor, som höll de olika delarna fast och binda om dem på nytt. Så blev det bra och man kunde fortsätta väva.

(En mor hade hållt mjölk i en mugg och lagt brödbitar i. Detta skulle barnet ha. Medan brödbitarna blöttes ut i mjölken, gick modern ut. Då hon kom in var muggen tom och barnet skrek. Det ville ha mer. Omöjligt, tänkte mor, att barnet kan ha ätit allt detta och skrika för mer. Det måste

ha varit snu vättar — dvärg. typer — framme och ätit upp det.

En gång frågade vättar några personer, om de ville kustna deras barn.)

Dop.

Gudmodern tar barnet och läser över det. Vid själva dopelsakten uppsrepas gud modern alla de ord, prästen läser. Med detta menar man, att barnet skall få lära att fatta. Gudmor till förstå barnet är alltid faderns mor. Barnet får namn efter levande personer inom släkten, ju närmare, dess bättre.

Dopvattnet — det gömdes och barnet skulle kvävas i detta, men iske för

än sol gått ner. Barnet blev
då snällt och skulle icke få
några mer. Man kunde
också gömma doprattnet
någon tid och använda det
som medel mot sjukdomar.

Skrek ett barn mycket
under dopet, ansåg man att
det skulle bli en god sånga-
re.

Lyften — man ansåg mo-
dern vara orsak till dem,
t. ex genom skrämsel, när-
varo vid släkt etc.

Efter hemkomsten från
dopet lade gudmodern
barnet i vaggan. Det skulle
sova i hela stansen.
Desutom lade hon psalm-
boken på eller hos barnet

i vaggan.

Lyften — de kunna botas
endast genom att upprepa
det, varigenom en gång bli-
vit skrämd och barnet där-
igenom fått lyte.

En grise — han var son
till Ludvig Romare — hade
då han föddes två päron-
liknande köttbildningar i
ena örat. Det ena kunde
tas bort, det andra blev
 kvar. Detta hade tillgätt
så, att då modern var ute
i trädgården och gick bland
fruktträderna två päron ha-
de fallit ner på hennes
öra. Hon hade blivit rädd
och barnet fick dessa av-
bildningar.

Fallandesot — anses också

orsakat av skrämsel

Fadern - super han
får barnet alltid något
lyte.

Vårtor - när en ha-
vande kvinna koker gröt,
och det stänker upp från
hennes händer och hon då
grider sig om händerna,
så får barnet vårtor.

Lyten - på många
veckor, som modern går
med förtest, innan hon blir
skrämd av något, så många
år kunde det också dröja
innan det visade sig, om
barnet får något lyte ge-
nom denna skrämsel.

Fäldsmärke - det

är om modern tar sig i
ansiktet, då hon blir rädd
för någonting.

Harmunthet - modern
skall ha set en skjutten ha-
pe, blivit rädd och tätt sig
vid munnen.

Skriklyte - på något
påt har modern skrämts
innan barnet föddes. Det
potas därifrån på så sätt, att
modern skrämmas på nytt,
då barnet har bröstet.

Barnet användes års-
gammalt eller då det är 15
månader. Det går naturligt-
vis ej så lätt. Olika medel
får användas, välbekant
är att sitta ättika eller
sot på bröstet.

Barn, som en gång av-
vants med att dia, och bär-
ja på nytt igen, sägas ha
"onda ögon".

Att gå - det fick bar-
net lära sig gälo i gärlig-
aste mån. Det kunde också
lära sig att gå i en
p. k. gångstol. I denna
var det hål för benen, så
att de nådde precis ner
till golvet med fötterna.

Föstra - i denna ingick
skrämse. Barnet skrämdes
för brunnstjärningen, brunn-
gubben, Solaren, Späken, sto-
pa hundar, polisen o. s. v.

Leksaker - de voro
mestadels leumagjorda.

Knivarna - de fingo ej
ligga på bordet om kvällar-
na, sen maten var avdu-
kad.

Bok - om en sådan
föll på golvet, skulle den
genast tas upp igen och
kysas.

Brödbit - föll en
sådan på golvet, skulle
också den tas upp och
kysas.

Hälsning - barnen
skulle då de hälsade på
de äldre, kyssa dem på
handen.

Jens - detta namn
uttalade man aldrig nå-
gonsin värdslöst utan vä-
digt och nej eller bocka-
de, då man nämnde detta namn.

Slakt.

För gårdar brukade man i regel slakta i oktober. Detta var nämligen slaktinåden, "Husare", som hade en gris, slaktade denna gärna först i december.

I större samhällen fanns det gärna en person, som gick omkring och slaktade till folk.

Rackaren — även en sådan ~~han~~ drog omkring. Han fick aldrig slakta grisar. Men slaktade hästar, kor, hundar, katter. För betalning fick han för varje gång. Han var djupt föraktad, man ville aldrig att barnen skulle komma i beröring med honom, em

man ansåg, att han hade ett dåligt inflytande på dem.

Självdöda — Gården användes för att slakta. Man flådde dem förstas och sålde skinnen till garvaren, men det övriga grävdes ner.

Harande kvinna — hon fick ej vara med, då en gris, ett får eller en kalv släcks. Lika litet som då en häst eller ko slogs ner. Hon kunde då lätt bli skrämd och barnet få lyte. Aldrig fick hon ta emot "vådan" d. v. s. blodet.

Blodet — då grisen släcks, höll man en spann neder, som blodet skulle

rinna i. I denna hade man mjöl och vispade så om-
spring i spannen. Då det
svalnat något, slade man
det, lake vissa kryddor i
och äste det i tarmarna
med tillhjälp av ett horn.
Sen lake man dessa i ko-
kanne vatten och fick så
koka tills de hade en viss
fasthet. Detta undersökte
man med en stumpsticka
eller visp. Blodkarren kok-
tes samma dag, grisen
slaktas.

Pölseprälaren — också
kallad mitten, det är en
köttrevell, som kan vara
en 10-15 cm lång. Denna
pades i qyntan för att
prälaren ej skulle spricka
sönder, när den koktes.

Före slaktningen
skulle djuren svalta en dag
eller så. Fatten fingo de för-
stås så mycket de ville
ha. Då utan slaktade dem,
fick man ej önska dem, an-
råg då att de blevo mer
seglivade och pinades läng-
re.

Kor och får tumma-
de man så mycket som
möjligt.

Leben — då den, som
icke kunde finna leben
och skära rätt, om honom
sade man: "Fad du är dum,
som inte kan skära!"

Mjölgröt — en fliska,
som inte kunde koka gröt,
utan där blev klumpar i

till henne sade man: "Fad-
dum du är! Du kan inte
gifta dej!"

Pumpdrag - ett slags
aprilnarreri. Pumpdrag fanns
nåmligen ej. Det gick så till,
att man skrev några rader
till en bekant, kuvertade det
och skickade det med den
person, som man ville skulle
bli gjord till nar. Då bre-
vet kom till dens adressat,
öppnade denne det, läste det,
skrev något till, stoppade in
det i ett nytt kuvert och
skickade så narren åstad
till en annan person.
Denne gjorde på samma
sätt som föregående. Så kom-
de det upprepas gång efter
gång. Narren kunde så
komma åt gå flera mil

räknat från utgångspunkten,
här man sen tyckte, att han
traskat nog, adresserade man
brevet till den person, för vars
skulld han gått eller i vars
tjänst han var. Och så hem-
kommen trodde han sig ha
skaffat "pumpdraget". —
Vilket han naturligtvis också
hade. På den lapp, som låg
i kuvertet var skrivet:
"Skriv på och låt narren
gå."

Fid släkten kastade man
hört den del av hjärtat, som
kallades den krusiga - bar-
net kunde annars lätt få
byta.

Tungband — Sådant
kunde barnet få för den
händelse modern åt tungan

Juni-
nov

L.

av något djur, i synnerhet
ficktungor.

För hornen gjorde
man skepar, gafflar samt
använde dem som hängare.

Körtlar - de användes
icke till någon mat utan
smältes och det smälta kal-
lades syrefett. Detta använde
man på ån smörja selor
och göra skodon med.

Blodet - det använ-
des till blodkorv, pudding,
blodbröd, blodkakor. Dessa
senare voro som knäcke-
bröd, torkade på spjut-
aktiga pinnar, som sutto
fast över spisen. Då de
skulle användas som mat,
doppade man dem först i

koka i vatten, stekte dem
sedan på järn.

Korv - medister-
korv, medurst, ~~ta~~ långkorv,
potatiskorv, leverkorv och le-
verkaka.

Borsten - i synner-
het den som satt på ryggen
var det, som man använde
till skäggborstar.

Tagel - med den stop-
pade man madrasser, möb-
ler, samt använde till tagel-
kransar. De äro sådana, som
läggas under bokträn på
salar.

Gallan - denna tog
man vara på från gris-
slakten och använde som me-

del mot frost.

Blåsan - denna gjordes ren och användes som brännvinsbehållare, till att smugga sådant övers från Danmark.

Färmar - även sådana kunde användas för samma ändamål som blåsan.

Lök - användes till flakttmat; helst skulle löken vara hemmagjort. Den stektes i smör och användes till blodkorv.

Hundarna - skickades till garvning. Fårskinnet - de bejddes och användes ofta till

fårskinuspåsar.

Slaktgillen - då var stekta potatis en regel. Slaktaren skulle vara med.

Smakbitar - skickades till grannarna. Ända till en fjärdedel av grisens kunde så delas ut.

Köttet kunde ätas samma dag, bjuret slaktats. Lever och sylta koktes samma dag, slakten förliggau.

32 ben funnos i Svinfoten.

Mårten - då hade man gås eller anka, höns eller grisstek.

Pengar.

Grytor - i en gryta hade en gammal man gömt 2000 kr. Över pengarna hade han lagt aska och lite najschanda skräp. Han dog. Det blev auktion. En fattig man köpte den för 25 öre.

Pengar gömdes även i ugnar och sängar, syddes in i kjolar och överoskar.

Nyårsdagen - på den skulle man icke ge ut pengar. Då fick man bara utgifter året ut.

Nystan - hos en gammal kvinna, som såg, fanns man bland hennes lädor.

en kista, som var full med nystan. Dessa voro gjorda av gamla lasar och trasor, som klippts i långa smala remsor. Man skulle använda dem till att väva mattor av. I dessa nystan hade hon sytt in pengar. Hon hade börjat med en ännu skilling och slutat med en specier. Det sammanlagda beloppet uppsjick till 600 kr.

"Det orätt kommer, orätt går!"
"Orätt kommet, lät för gånget."

Drömmar - drömmar man om pengar, kommer man att få förgelse. I allmänhet sätter man stark

tilltro till drömmar. Drömböckes fanns lite var stans.

Lyckopengar - då man fann en sådan, tog man och kramade den i handen; gjorde den sedan, antingen i sin börs eller i en rundansömk liten vä.

Göranissen - han säges ha kommit till vissa hem under natten med pengar.

En gammal gudfraktig gumma berättar, att hon och hennes systrar voro på väg till Söderingboen med Svärnader. Det regnade och hört. De mötte en gubbe och frågade honom,

om de kunde få ställa hästarna in på hans gård. De kunde ej få stå acurat än i porten. Hjälpr blevo de på vagnen. Demma lyftes än på ena hjulet, än på andra. De sågo ringen, varför de fullt och fast trodde, att de höllo i vägen för "göranisse" som skulle in i gården med pengar.

Lyktegubben - en kväll då det var mörkt gick en gammal kvinna vägen fram. Hon hade varit att finna vägen, varför hon gauska högt ropade ut: "Finns här en lyktegubbe, så kom och lys mig! Han skall så få en peng." Med ens märkte hon, att det började lysa framför henne. Hon

tog då sina vantar avigt
på för att ej bli vitad.
Ljuset gick före henne och
hon kom hem. På trap-
pan till källaren låg
hon en fyrstjärn, sprang
beröskt in och stängde
väl om sig. På morgonen
var pengarna tagen.

När man byggde
hus, lade man pengar i
grunden eller ofta under
tröskeln.

x Då man byggde fär-
tyg, stämde man in med
ett stämjärn en peng under
masten. Detta skulle ha tur
med sig.

x Segling - då en båt
läge ut från hamn och

hissade segel, blåste eller
visslade man i piktning
mot denna båt. Detta inne-
bar att man skulle få
färlig vind.

Döda - Om gav man
pengar i kistan; antagligen
menade man att de med
dessa skulle köpa sig in
i himmelen.

Barnbop - i barnets
vaggan var man mån om
att alltid lägga pengar.
Detta skulle medföra att
barnet ej skulle komma att
räkna sådana.

Bröllop - man lät då
en talrik gå omkring vid
bordet eller borden för att
samla ihop pengar och

ge till de fattiga. Gryn-
kastade man efter brud-
paret för att det skulle
bli rikt, samt ha tur med
sig i livet.

Man grävde ner
pengar för att rike arving-
arna skulle få dem.

En nattlig vandring
kom till en gård, gick in på
logen, kröp upp på hö-
skullen och lade sig där
att sova. Han vaknade vid
det att några kommo in
på logen. Han kikade ut
och såg att dessa grävde
ner pengar. Handlingen
skedd under många cere-
monier. Han hörde dem säga
till varandra att först den,
som skaffade trä borrar

och slaktade dem, han skulle
finna pengarna. Dessa, som
grävt ner pengarna, voro de
som ägde gården. De dogo
snart. Den nye ägaren
till gården blev utfattig.
Iftes flera år kom den per-
son, som legat på höskullen
åter till denna gård. Han
fräste, hur det var och
ägaren sade att han var all-
deles utfattig. "Ja," säger den-
ne, "men det skall finnas
pengar på gården efter dess
före ägare." "Ja, men vi
kunna inte få fast i
dem," svarar han. — "Då ska
jag hjälpa Er. Jag jag har
skrift här för många år
sen och just då när penga-
rna gömdes. Jag såg, var
de gömdes och hörde, hur
de skulle kunna återfås."

Man skaffade två bockar, slaktade dem och pengarna komma åter fram.

Bloss — där tänkte man sig, att pengarna fanns.

Det berättas om en kvinna, som sitter och mjölkar, att hon ser två kittelören sticka fram ett stycke upp över jorden. Hon gick frätton hem och talade om det för sina bröder. Dessa skyndade dit, tog spadar med sig, grävde och funno en myckenhet av pengar, t.o.m. ett skinn men kitteln stod ej att finna. Under hela tiden var det tyst.

Fäderön — på natten var två slenhuggare ute

och qingo. De få ~~se~~ se en stor flat sten. Omkring denna låg en hög vackra stenar. De närmade sig och fick se något hemskt, vidunderligt, spöklikt väsen flyga upp ur stendösen. De undersökte denna men funno intet. De trodde det var förstena-de pengarna.

En Johansson var av en händelse en gång ute på samma ö. Han hade låtit berätta sig, att det under snappkanatiden grävts ner pengar här. Detta hände på 1870 eller 71. Hon är på väg ner att hjälpa skogvaktarens kor. Detta var på krällen. Det fanns ej någon slätt men hon tyckte sig se en sådan före det le — en slags grind — hon skulle

gå igenom. Hon hörde också
korna råma på långt avstånd,
fann det hela märkvärdigt,
stannade, lyssnade och såg
sig omkring. Hon blev då
varse ett mäkta stort träd
och fick invid detta se en
våldigt tjock lång och skä-
rande vit orm, som stod
så god som käpprade längs
en sten, vars längd var $2\frac{1}{2}$
meter. Runt om vid träd-
ten var det vita stonar.

Färskräckt som hon blev, vän-
de hon om och sprang hem
allt vad tyget kunde hålla.
Hon berättade detta för dem
där hemma, de följdes så
att för att undersöka, men
med bästa vilja kunde de
ej finna stället igen. Man
stannade så vid den tron, att
det nog var förstenade pengar.

Utvandring - för att
förtjåna pengar och göra sig
fri från värdplikten.

Sången berättar att
tre kungliga barn, två gutter
och en flicka, hvarledes kom-
mit till följande platser:
Den ene gossen till Fredriks-
hald, den andre till Grills-
lång och han hette Vrest,
flickan till Jorekov och hette
Jora. Om henne säges det, att
hon kom dit på en stor sten,
kallad Sanct Jora stenen och
detta ännu idag. Den ligger
strax invid stranden. På
den sida av stenen, som väster
uppåt finnes det en avbild-
ning av en människopp
d. v. s. en förjupning i stenen.
Sanct Jora skulle
begravas i Karup, som är